

Uzdevums nr. 1

– Sasodīts, nu kusties taču ātrāk! – Aldis neiecietīgi steidzināja Ievu, kas skrēja vīram nopakaļ.

Viņa bija spītīgi apgalvojusi, ka pati nesīs savu ceļasomu, un tagad ar grūtībām tika uz priekšu. Soma novilka gan plecu, gan roku, bet otrreiz Aldis palīdzību nepiedāvāja. Un Ieva arī negribēja apkraut vīru vēl vairāk – viņš bija uzņēmies gādību par koferi, mugursomu un diviem plastmasas maisiņiem, kurus pie satikšanās vajadzēja atdot Agatei. Tajos bija kartupeļi, āboli, burkāni un burciņas no Zirņu mājas pagraba.

Aldis, ticis augšā pa pazemes tuneļa kāpnēm, piepeši iebļāvās:

– Nu ejam! Ejam jau!

Panākusi vīru, Ieva pamanīja telefonu, kuru Aldis bāza atpakaļ kabatā.

– Agate? Viņi taču gaida, vai ne? Vai tu pateici, lai neļauj aizbraukt bez mums?

Aldis par atbildi nošņācās un uzsāka līkumošanu starp tirgus būdām, meklēdams taisnāko ceļu līdz autoostai.

– Man vajag uz tualeti, – Ieva visbeidzot atzinās, līdzko viņi iegāja autoostas ēkā.

– Pamperus nevarēji uzvilkt?

– Tu ej, es tūlīt, – Ieva izlikās nedzirdam vīra piezīmi, nogriezās pa labi un laikus meklēja ap vēderu apjostajā somiņā sīknaudu.

Iesākumā Ieva smīkņāja par meitas dāvanu, kas atgādināja jaunības laiku lecīgos puīšus ar jostas somelēm, bet nu viņa novērtēja tās priekšrocības – viss pa rokai un drošībā.

Būtu tikai tā rinda kustējusi ātrāk!

Ieva apsvēra domu nestāvēt un skriet uz autobusu. Tomēr nē, tad, kad viņa satraucās, uz tualeti vajadzēja skriet divreiz biežāk nekā parasti, turklāt pa ceļam uz Rīgu viņa bija benzīntankā paņēmusi kafiju, lai gan paredzēja, ar ko tas beigsies.

Ievibrējās tālrunis, Ieva, nepaguvusi nožāvēt mazgātās rokas, izķeksēja no vēdersomas mobilo. Aldis! Viņa nospieda atteikumu. Negāciju šim rītam jau pietika.

No mājām viņi izbrauca agri un ļoti savlaicīgi, un līdz Rīgai nokļūt nebija problēmu – ceļi tukši, mašīnu maz. Ieva pat paguva nedaudz aizsnausties, visu nakti nebija izdevies iemigt. Tā bija vienmēr, kad vajadzēja kaut kur taisīties rīta agrumā un braukt. Un šoreiz tas viss bija kas īpašs.

Ieva ar tādu nepacietību gaidīja ceļojumu, bet tad, kad pienāca brīdis pakot somas, bezspēkā atslīga starp mantām, kas rindojās uz dīvāna, krēsliem un žurnālgaldiņa. Saraksts bija sastādīts jau sen, viņa iegūglēja un pati sev par pārsteigumu atrada, ka tik tiešām eksistē blogi un ieraksti par to, ko ņemt līdzi, ceļojot ar autobusu.

Nē, nu nebija tā, ka Ieva nekad un nekur nebūtu braukusi. Viņa ar skolotāju arodbiedrības organizēto ekskursiju pabija Sanktpēterburgā, kopā ar skolēniem – Igaunijā un Lietuvā, pat vairākkārt, un tad, kad Agate mācījās vidusskolas pēdējā klasē, aizkuģoja ar prāmi līdz Stokholmai. Taču kopā ar vīru viņa devās ceļojumā pirmo reizi.

Aldim patika braukt vienam un ar mašīnu, bet tie parasti bija darba braucieni, visbiežāk uz Baltijas valstīm, Krieviju un Baltkrieviju. Lidot viņš baidījās, bet ar autobusu nebrauca jau gadus trīsdesmit – kopš tika pie autovadītāja apliecības.

– Mām, – Agate bija panākusi pretī, – dod, es palīdzēšu! – meita pārņēma somu, kas smagi sitās pret mātes gurnu.

– Kur paps? Un Madars?

– Autobusā. Abi.

– Aizņēma vietu? Tas labi.

– *Surprise!* – Agate paziņoja. – Mēs brauksim kopā ar jums! – viņa līksmoja, likdama mātes somu autobusa bagāžas nodalījumā.

Šoferis uzreiz aizcirta tūristu autobusa pavēderē paceltās durvis.

Nu, protams, esmu palikusi pēdējā. Paga, ko Agate tikko teica?

Kļuva karsti gan no steigas, gan neērtības sajūtas, ka visi uz viņu gaidījuši. Ieva slaucīja zem acīm sakrājušos sviedrus kā asaras.

– Bet kā tad kartupeļi? Un ievārījuma burkas?

– Ceļos līdz.

– Vēlreiz labrīt! Šoreiz visiem, jo nu izskatās, ka tik tiešām esam visi, – skaļrunī iečerkstējās jūtami neapmierināta gides balss, līdzko Ieva iekāpa autobusā un sekoja meitai, lai atrastu savu vietu.

Aizmugurē?! Ak kungs, cerams, ka man nepaliks nelabi.

– Labrīt! Labs rīts! – Ieva sveicinājās ar visiem, kam spraucās garām, tā arī nespēdama sazīmēt ceļabiedru sejas, sviedri grauza acis. – Labrīt... Oi! – viņa gandrīz pagāja garām Aldim, bet Agate turpināja virzīties tālāk.

– Mēs esam *Aļaskā!* Tāpēc, ka pieteicāmieš pēdējā brīdī. Papu, bučuki! *See you later!*¹

– Sēdies beidzot!

Aldis parāva Ievu, un viņa ievēlās blakus vīram, kas sirdīgi purpināja:

– Nepataisi mani par klaunu vēl vairāk! Kamdēļ liki stiept tās kules, ko, ja jau šamējie arī brauc?

– Es nezināju, – Ieva atcirta, meklēdama jostas somā brilles, pildspalvu un speciāli šim braucienam nopirkto piezīmju bloku. Tur viņa rakstīs savas ceļojuma piezīmes, bet šobrīd gatavojās piefiksēt gides tālruņa numuru.

– Visu tu zināji, visu izplānoji. Speciāli! Un mani kā pēdējo duraku iemānīji konservu bundžā. Deviņas dienas... Deviņas! Te pat kājas nav kur normāli izstiept!

– Nu tad nesēdi pie loga, nāc manā vietā, – Ieva piedāvāja, vienlaikus mēģinādama saklausīt ciparus, kas jāpieraksta. – Vai jūs, lūdzu, varat atkārtot? – viņa cēla roku, lai pārjautātu, bet gide atpakaļ neskatījās un Ievu nedzirdēja. Pretējā ejas pusē sēdošā sieviete pateica priekšā nosauktajam numuram iztrūkstošo, kā arī ekskursijas vadītājas vārdu un uzvārdu. – Guna... Viet–nie–ce, – Ieva atkārtoja, cītīgi pierakstot. – Cik interesanti! Nu mainīsimies vietām?

– Un kur es atbalstīšos, kad gulēšu? – Aldis sabukņija līdzpaņemto spilventiņu un atstutēja to pret loga stiklu. – Tu visu nakti blusojies, bizenēji šurpu turpu uz ateju, vai tad varēja normāli aizmigt?

Ieva neko vairs neteica un centās ieklausīties gides vārdos, kas lija no skaļruņiem virs viņu galvām.

– Jā, tieši tā, mans uzvārds ir Vietniece, – sekoja smalki smieklīgi, – un tā arī sanāk, jo es šajā braucienā aizvietoju savu kolēģi. Neparedzēti ģimenes apstākļi. Cik neparedzēti, bet viņa vakar kļuva par vecmāmiņu. Apsveicam!

Ieva dedzīgi aplaudēja līdz ar pārējiem ekskursantiem.

– Paldies! Noteikti padošu tālāk jūsu apsveikumus! – Guna Vietniece apgalvoja. – Bet jums gribu nodot kādu manas pieredzējušās kolēģes dzīves gudrību un iesaku to iegaumēt ikvienam, lai mums nesanāktu tāda aizķeršanās kā šorīt.

Vairākas galvas no priekšējām rindām pagriezās, un Ieva noslīdēja sēdeklī zemāk.

– Tie, kas kavēsies piecas minūtes, tiem būs jādzied. Tie, kas desmit, – tie stāstīs anekdoti, bet tie, kas nokavēs piecpadsmit minūtes, – varēs dejot, – gide iepauzēja, – vietā, kurā stāvēs autobuss.

Pāri autobusā sasēdušajiem aizvēlās murdošu smieklu atvilnis.

– Mūsu ekskursija ir ļoooti piesātināta un ļoooti precīzi saplānota. Un, ja jūs gribat pabūt visās vietās, gribat apskatīt visus objektus, kas minēti ceļojuma aprakstā, ļoti lūdzu cienīt manu un savu līdzbraucēju laiku.

– Nu ko, mīzēja, – Aldis pasmējās, – saprati?

Ieva jau bija apradusi ar šādiem un līdzīgiem vīra dzēlieniem. Nebūtu viņa tik nogurusi, atmestu atpakaļ, ka pats pie visa vainīgs. Kurš izdomāja atstāt mašīnu tik tālu no autoostas? Kurš bravūrīgi

apgalvoja: bez mums jau neaizbrauks tik un tā, kad laiks jau iztecēja, bet viņi atradās tikai pusceļā līdz autobusam?

Pirmajā pieturas vietā, vēl Latvijas teritorijā, Ieva uzmeklēja gidi, lai atvainotos.

Guna Vietniece pabīdīja nedaudz augstāk brilles stilīgos, koši sarkanos rāmjos un kaut kā dīvaini aizdomīgi pētīja klāt pienākušo Ievu. Arī Ieva nenolaida acis no gandrīz nepieklājīgi jaunās ekskursijas vadītājas, kamēr izteica atvainošanās vārdus. Gide varēja būt Agates vecumā, bet nelokāmo paštaisnumu un gandrīz vai sataustāmu varas apziņu Ievas meitai vēl vajadzēja apgūt.

– Varbūt nākamreiz izvēlaties citu ceļošanas veidu?

– Nesapratu?

– Pēdējais laiks saprast. Ar jūsu veselības problēmām. Vienubrīd tas var kļūt traucējoši pārējiem. Izņēmuma kārtā jūs drīkstēsiet izmantot autobusa tualeti. Un es ļoti ceru, ka jums līdzī ir pietiekami daudz *Tena Lady*.

Ieva nosarka tā, kā bija piemirsusi sarkt gadiem. Iekšējais līdzsvars sašūpojās.

– Ko tu viņai sastāstīji?! – Ieva uzbruka Aldim.

Vīrs no pārsteiguma aizrijās ar lēnām baudītās kafijas malku.

– Ko, ko, – viņš izklepojis atcirta, – tikai to, ka tev ir nesaturēšana.

– Uzreiz visiem bija mutes ciet, – iesmējās Madars. – Prikolīgi, ne?

– Stulbenis! – Agate iespēra draugam. – Tas nav smieklīgi! Sievietes organisms ar gadiem mainās. Arī es kādreiz būšu mammas vecumā, vai tu smiesies arī par mani?

– Nuuu, līdz tam vēl jānodzīvo.

– *Старость не радость*², – Aldis nosmīnēja. – Vai ne, sieva Ieva?

– Tu... jūs... jūs visi esat idioti! Man nav nekādu veselības problēmu! Tik vien kā jāierobežo kafijas dzeršana. Nekas, nekas, paskatīsimies, kā pašiem ies. Gide jau brīdināja, ka cauri Lietuvai autobuss brauks neapstājoties. Kurš smejas pēdējais, tas smejas visgardāk.

Mēnesi pirms ceļojuma Aldis sarīkoja skandālu.

– Ne–va–ru! Nu nevarēšu es nekur braukt! Lai brauc Agate!

– Papu! – meita iespiedzās. – Mēs taču visu sarunājām!

– Kad tas bija? Augusta sākumā? Jau tad es teicu, ka nav simtprocentīgas garantijas, ka tikšu. Mēs tikko uzsākām jaunu objektu, es nevaru visu tā pamest!

– Papu, kas gan var notikt vienas nedēļas laikā? Kad tu pēdējo reizi biji atvaļinājumā?

– Es? Atvaļinājumā? Neatceros.

– Nu, re! Uzskati, ka šī ir tava iespēja. Vai tad man jāmāca tevi, papucīt?

Ieva varēja tikai pabrīnīties, cik veikli Agatei izdevās ar tēvu manipulēt un tīt viņu ap savu mazo pirkstiņu. Taču šoreiz Aldis tik viegli nepadevās:

– Ja es arī ņemtu atvaļinājumu, tad vislabprātāk to pavadītu mājās pie televizora ar alu un čipsiem.

– Par čipsiem nezinu, bet es tev apsolu – alus būs arī ekskursijas laikā. Un vīns, un kaut kas stiprāks, ja gribēsi. Vai tad tu ceļvedi nelasīji?

– Man nav laika tādām muļķībām! Man jāpelna nauda, lai jūs abas varētu uzturēt un vēl palaist pa pasauli skriet.

– Papu, es pati normāli pelnu!

– Nu, nu, zinām gan, kādus grašus tev tur maksā. Kaķis saraudāja! Tāpat kā tavai mātei. Strādājat tikai idejas vārdā.

– Kādam jau arī skolā jāstrādā, – Ieva iejaucās tēva un meitas diskusijā.

Aldis apklusā, sapratis, ka aizskāris tēmu, par kuru ar Ievu labāk nestrīdēties.

Nebija pirmā reize, kad vīrs paziņoja, ka viņam apnicis uzturēt sievas hobiju, kā viņš nicinoši dēvēja skolotājas amatu. Bet tā nebija Ievas vaina, ka laiki mainījās, ka nauda sekoja skolēnam un pagastā viņu kļuva aizvien mazāk, ka skolotāja slodzi palielināja, bet atalgojums par to palika tāds pats kā krīzes gados.

Skolas direktores Diānas Putniņas lēmums bija Zālamana cienīgs – saglabāt skolotāju kolektīvu, dodot darbu visiem, kaut vai nepilnu slodzi.

– Ieviņ, jūsu vīram savs business, meita jau liela, bet Rūtai divi puikas, abi maziņi, vīrs šobrīd bez darba...

Ieva mīkstsirdīgi piekrita atdot kolēģei visas pamatskolas klases un desmitos. Ja pašvaldība izlems, ka vidusskolai jāpārņem par pamatskolu, Ievas *hobijam* dabiskā ceļā pienāks gals, jo Rūtai pa šo laiku piedzima trešais puika, bet vīrs aizbrauca uz ārzemēm un tur atrada sev citu sievieti.

– Tu dzirdi mani, vai ne?

Ieva satrūkās no Alda jautājuma. Viņa bija aizdomājusies un tik tiešām nepadzirdēja.

– Lai brauc tava *družka*, nu, Barba, Baiba vai kā viņu tur sauc, – Aldis pacietīgi atkārtoja priekšlikumu. – Tev kopā ar viņu noteikti būs simtreiz interesantāk nekā ar mani!

Aldis acīm redzami priecājās par prātā ienākušo risinājumu, bet Ieva viņa cerības aplauza uzreiz:

– Baiba brīvdienās lidos uz Kipru.

– Uz kuriem?! Par kādiem *šišiem*? Ja nezinātu, varētu padomāt, ka jūs neesat vienas profesijas pārstāves.

– Kāds tu esi idiots! – Ieva sašuta, bet tad atmeta ar roku.

Bija lieki skaidrot to, ko Aldis tāpat jau zināja. Baiba mācēja atrast lētās aviobiļetes, izdevīgākos viesnīcu piedāvājumus, bija aicinājusi līdzī arī Ievu, bet viņa vienmēr atteica, jo, kā tad tā, viena, bez vīra? Taču Aldis paniski baidījās lidot, tāpēc kopā ar viņu draudzenes lētie varianti atkrita uzreiz. Toties dzīvespriecīgā vēstures skolotāja Baiba Andersone nebaidījās ceļot arī viēnatnē. Pēc nedēļas pie Vidusjūras viņa atgriezīsies atpūtusies, nosauļojusies, ar kārtējiem piedzīvojumu stāstiem, bet dažām no kolēģēm būs jauni iemesli skaudīgām pļāpām pie kafijas tases.

– Varbūt mana *muterīte* būtu ar mieru braukt? – Aldis jau apsvēra nākamo variantu. – Piedod, bet man oktobra pēdējā nedēļā darba vairāk nekā saprašanas.

– Nē! Nē. Labāk es piezvanīšu tavam šefam un visu sarunāšu. Viņa meita mācās manā audzināmajā klasē, viņš neatteiks.

– I nedomā! Es pats. Es pats ar viņu parunāšu pie reizes. Tā tik vēl trūka, lai sieva atprasītu mani no darba kā tādu puiseli. I neprovē! Saprati?

Ieva arī nemēģināja. Pēc vecāku sapulces Alda lielais boss pats ieminējās, tāpat kā par prēmiju, kuru ieskaitījis Ievas vīra kontā, tā sakot, suvenīriem. Ne vārda par to, ka visi darbi apstāsies un bez Alda viņi netiks galā, kā vīrs pēdējo pāris nedēļu laikā mēģināja Ievai iegalvot.

Uzklausījis sievas atstāstīto, Aldis kaut ko nesaprotamu noburkšķēja, bet jautājums – braukt vai nebraukt – vairs netika cilāts.

Aiz autobusa loga zibēja Polijas meži. Nesen pabeigtais ātrgaitas ceļš veda tiem tieši cauri. Smilšainās grāvmalas liecināja par labiekārtošanas darbiem, kas vēl turpinājās, ik pēc noteikta attāluma pāri šosejai stiepās speciāli meža zvēriem ierīkotie tilti.

Ieva novērsās no vienmuļās ainavas un pagriezās pret Agati, kas spēlējās ar viedtālruni. Ieva uz brīdi samainījās vietām ar meitas draugu, viņa gribēja parunāties. Par ceļojumu. Par dzīvi. Par Madaru. Un kaut kā jau to nopietno sarunu vajadzēja iesākt.

– Hm... kā jūs tā izdomājāt?

– Braukt? Nezinu, – Agate paraustīja plecus. – Es gribēju paskatīties, vai grupa pilna, vai nav kādas izmaiņas, un redzu – atbrīvojušās divas vietas par pēdējās dienas cenu. Tas bija absolūti spontāns lēmums. Vai tu nepriecājies?

- Priecājos! Ļoti. Bet... nauda?
- Mām, par mūsu finansēm tev sava gudrā galviņa nav jālauza.
- Hm... Madars sācis strādāt?
- Ne-e... Vai mēs varam šo tematu tagad necilāt? Atslābsti beidzot, mām! Izbaudi šo nedēļu!

Kad jūs ar papu pēdējo reizi kaut kur ceļojāt kopā?

- Nekad.
- Nu redzi? Jums sudrabkāzu, mums – pirmskāzu ceļojums.
- Agate! Tu taču ne...?
- Nē, mām, es neesmu stāvoklī, – Agate iesmējās un pagrieza pret māti labo roku tā, lai būtu redzams zeltnešis. – Visu laiku gaidīju, kad tu kaut ko prasīsi, bet tu laikam pat nepamanīji. Mām, Madars mani bildināja!

Ieva nezināja, ko teikt. Viņa mēģināja saklausīt sevī to sajūsmu, kas jautās meitas balsī, un baidījās pateikt ko nepareizu, lai Agati neaizvainotu. Gredzentiņš bija necils, tomēr, kā Ieva nojauta, tas meitai nozīmēja ļoti, ļoti daudz. Ieva saņēmās, pasmaidīja un apskāva Agati, kas turpināja priecīgi čalot:

– Papum mēs parādījām jau no rīta. Viņš arī palika bez valodas. Pēc tam gan piedraudēja izrēķināties. Neuztraucies, pa jokam! Madars neesot izlūdzies viņa svētību. Papus uzreiz par kāzām, bet mēs par tām pagaidām nedomājam. Tas ir tik *kruti* – būt saderinātai! Es jau ieliku gan *instā*, gan *feisītī*. Un zini, kas nolaikoja pirmā? Keita! Nu tā, kas pie jums skolā strādā.

– Tava bijusī klasesbiedrene, bet tagad direktores vietniece saimniecības jautājumos.

– Baigā šefene, ne? Starp citu, arī viņa nesen nomainīja sava profila statusu no *brīva* uz *attiecībās*. Varbūt tu zini, ar ko? Nē? Nu, nav jau arī svarīgi! Mām, – Agate apkrita Ievai ap kaklu, – ja tu zinātu, cik es esmu laimīga! Es tik ļoti, ļoti viņu mīlu! Un viņš – mani. Tāpat kā jūs, nu tu un papus! Un es nenormāli priecājos, ka jūs varējāt izrauties no pelēkās ikdienas un mēs visi kopā braucam ceļojumā!

Kas atlika Ievai? Tik vien kā priecāties reizē ar meitu.

Jā, varbūt viņa kā mamma ir pārāk sīkumaina un piekasīga, un lūkojas pārāk tālu nākotnē. Varbūt tieši Madars ir tas vīrietis, kas Agatei vajadzīgs. Aldim nav nekādu pretenziju, abiem saskan un, no malas skatoties, šķiet, ka kopā ar topošo znotu vīrs kļuvis par gadiem desmit jaunāks. Varbūt Aldim taisnība, ka Ievai ir pārāk vecišķi uzskati un skolotājas darbā izkoptas pārlietu augstas prasības pret citiem.

Jāsāk visu uztvert daudz, daudz vienkāršāk, tad arī dzīvot kļūs nesalīdzināmi vieglāk.

Uzdevums nr. 2

– Ko tu tur tik ilgi dari? – Aldis daudzjās pie vannasistabas durvīm. – Aliņš prasās ārā!

Ieva uzmeta skatu spoguļattēlam un nepiespiesti iesmējās – arī viņa vēl arvien juta čehu tumšā ietekmi. Atpakaļceļā uz viesnīcu, kas atradās Prāgas nomalē, Ieva bija pat dziedājusi kopā ar pārējo grupu.

Nacionālais vakars čehu krodziņā ar tradicionālajiem ēdieniem, mūziku un dzērieniem izrādījās pilnīts noslēgums visai piesātinātajai dienai – ekskursija pa Prāgu kājām, Svētā Vita katedrāles apmeklējums, Zelta ieliņas viduslaiku burvība, Vltavas krasti rudens krāsās un Kārļa tilta romantika.

Ieva nejuta nogurumu atšķirībā no Alda, kurš visu laiku turējās savrup un turpināja īgnoties. Viņš atmaiga tikai pēc pirmā kausa čehu gaišā, bet pēc otrā Ieva atpazīna to vīrieti, kuru reiz iemīlēja, – šarmantu kompānijas dvēseli, nebeidzama anekdošu krājuma stāstītāju.

– Jums ir tik ļoti paveicies!

– Ko jūs sakāt? – Ieva pārjautāja, lai būtu pārliecināta, vai pareizi sadzirdējusi autobusa kaimiņienes teikto.

Vakariņu muzikālais fons kļuva ne tikai jestrāks, bet arī skaļāks. Pieaicinātais vijolnieks un akordeonists mudināja celties un izkustināt kājas. Tautiskajos tērpos ģērbti puisi un meitenes dažus tūristus jau bija izvilkuši dejošanai atvēlētajā laukumā.

– Es saku, ka jums ir ļoti, ļoti paveicies, – blakussēdētāja centās pārkliegt vijoles uzdoto ritmu. – Jūsu vīrs brauc kopā ar jums. Manējais uzreiz pasūtīja mani desmit mājas tālāk, labi, ka māsa piekrita. Es braucu tikai tādēļ, ka maršrutā iekļauta Roma un Vatikāns. Un jūs?

– Mēs arī, – Ieva atteica, negribēdama ieslīgt dziļākos skaidrojumos cilvēkam, kuru tik tikko pazina. Aldis brauca tāpēc, ka bija jābrauc. Agate un Madars – izklaides pēc. Bet Ieva gaidīja to brīdi, kad pati savām acīm varēs skatīt Venēciju. Tūrisma firmas piedāvātajā maršrutā tas bija viens no pēdējiem, bet Ievai – galvenais pieturas punkts.

Sprigana čehiete košos brunčos izrāva uz deju plača Aldi. Vīrs pirms tam nedaudz patielējās, bet Ieva zināja, ka tas tikai skata pēc, viņš prata uzsist cenu. Un Ieva ar neslēptu lepnumu viņu vēroja. Ievas acīs viņš joprojām izskatījās tā, kā pirms vairāk nekā ceturtdaļgadsimta, kad abi iepazinās.

Laiks nebija saudzējis nevienu no viņiem, arī Aldi, bet acis un smaids noteikti bija tie paši, pat ja seja vairs nebija tik gluda kā jaunībā, bet gaišie, viļņainie mati zaudējuši krāsu un spožumu. Tas

vairs nebija zēniski slaikais un trauslais stāvs, tas bija nobrieduša vīrieša augums. Tomēr Aldis neapvēlās kā dažs labs kungs viņa vecumā. Vīrs allaž atsmēja, ka darbs pārāk stresains, kad viņam uzdeva jautājumus, kāpēc alus cienītājam joprojām nav attiecīgā vēderiņa.

Arī Ievas darbu nevarēja nosaukt par mierīgu, krenķu pietika katru dienu. Tomēr viņa vispirms no 38. izmēra līgani pārgāja uz 40., pēc tam uz 42. Bet, kad pāri gurniem varēja dabūt tikai 44. izmēra svārkus, arī Ieva pamanīja, ka ir krietni mainījusies. Vēlas un sātiņas vakariņas, vienmēr našķu paciņas rakstāmgalda atvilktnē, kūciņas, cepumi, konfektes kafijas pauzēs. Un, ko tur noliegt, arī kustību viņas dzīvē pietrūka atšķirībā no rūpēm.

Kopš Agate pārcēlās uz Rīgu un praktiski izspruka no mātes ikdienas uzraudzības, Ieva, inerces dzīta, vēl arvien meklēja kādu, par kuru parūpēties. Aizvien biežāk viņa ielaida savā sirdī svešu bērnu nedienas, jūta nepieciešamību viņiem palīdzēt.

– Beidz vienreiz pasauli lāpīt! – Aldis dusmojās, kad Ieva vāca meitai nevajadzīgās mantas, lai atdotu tās kādai savai audzēknei.

Arī Ieva pati apzinājās, ka visiem nepalīdzēs, rūpju bērnu ar katru gadu kļuva aizvien vairāk, tāpat kā to audzēkņu, ar kuriem viņa, ilggadējs pedagogs, vairs nemācēja tikt galā, nespēja rast pareizo pieeju.

– Tas, mīlīt, saucas izdegšanas sindroms, – Baibai par to bija savs viedoklis.

– Ak, kaut es mācētu kā tu – tik ļoti neņem visu pie sirds un nepaturēt prātā!

Tā bija tiesa – Baiba gāja pa dzīvi ar augstu paceltu galvu gluži vai dejas solī. Skatoties uz allaž optimistisko vēstures skolotāju, nevienam neradās ne mazākās aizdomas, ka dramatiskās šķiršanās laikā, kad notika bērnu dalīšana, viņa reiz stāvējusi pie piektā stāva balkona margām un prātojusi – lēkt lejā vai ne.

– Kad citi tevi iemin dubļos, kad tu pats sāc ticēt tam, ka esi nekas, ir pienācis laiks apstāties, uzlikt visu uz pauzes un paskatīties uz sevi no malas.

Baiba bija desmit gadu jaunāka, bet Ievai šķita, ka tieši otrādi – draudzene ir par desmitgadi vecāka, apķērīgāka, dzīvesgudrāka, un viņas padomos ir vērts ieklausīties.

– Mēs, sievietes, pārāk daudz ticam tam, ko citi par mums saka, un pārstājam dzirdēt savu sirdsbalsi. Cilvēku ir tik daudz! Un viņu viedokļu vēl vairāk. Visiem tu nekad nebūsi labs. Visus nav iespējams un arī nevajag mīlēt. Bet vispirms jāsāk ar sevi. Egoistiski? Jā, bet kamēr tu neiemācīsies mīlēt sevi, tikmēr tu nesapratīsi, kas ir un kas nav tavas mīlestības vērts. Arī bērni, Ieviņ, jā, jā, arī viņi! Es tā cīnījos par viņiem! Es atdošu sevi visu, lai tikai būtu laba mamma.

Nemitīgi dzīvoju vainas apziņā, ja nespēju viņiem sniegt kaut ko, kas viņiem pienākas. Bet bērni izaugs un aizies, to tu, mīļā, šobrīd zini labāk par mani. Nu, manējie, protams, vēl kādu laiku ēdīs man matus no galvas, bet arī viņi aizvien vairāk attālinās. Tas ir neizbēgams process. Un tas arī ir labi. Es, piemēram, negribētu visu mūžu auklēties ar savu pieaugušo dēlu kā tava vīrene. Tā ka, Ieviņ, sāc mīlēt sevi un beidz vienreiz citu vajadzības uzskatīt par prioritātēm!

– Nu? – Aldis klauvēja ar jaunu sparū. – Tu ilgi vēl?

Ieva atlaida rītasvārku jostu nedaudz vaļīgāk, lai to, kas bija zem tiem, varētu uzreiz pamanīt. Viņa bija paklausījusi Baibai, aizbraukusi kopā iepirkties, un tieši šovakar šķita, ka ir pienācis īstais brīdis draudzenes ieteikto apbruņojumu likt lietā.

Ejot no autobusa uz viesnīcu, Aldis apķēra Ievu. Viņi sirsnīgi atvadījās no grupas biedriem, ar kuriem kopā brauca liftā. Agate un Madars bija palikuši kaut kur iepakaļ, bet vīrs neļāva par to uztraukties, sakot, ka paši lieli un gan jau ceļu atradīs. Kāpjot ārā no lifta, viņš sagrāba un nedaudz iepliķēja sievas pēcpusi. Gluži kā senajās dienās.

Ieva atvēra vannasistabas durvis, aiz kurām tik nepacietīgi dīdījās Aldis.

Viņa par mata tiesu paguva atlēkt malā. Pirms tam pie spoguļa iestudētais uznāciens, nu tāds, kā filmās redzēts, kad sieviete parādās smalkā veļā, izliek apskatei savu labāko profilu, parāda kājiņu, kuru pieticīgais ietērps nepiesedz, – tas ne nieka neizdevās. Aldis, nepapūlējies aizvērt aiz sevis durvis, stāvēja pie poda un labsajūtā elsa – beidzot viņš tika pie iespējas atbrīvoties no alus radītā spiediena.

Vīrs nepievērsa uzmanību Ievas izskatam arī tad, kad aizšalca nolaistais ūdens un viņš atgriezās istabā.

– Ko tu izpletusies kā plauša? – Aldis noteica un, pastūmis sievu malā, atlaidās gultā ar televizora pulti rokā.

Ieva pierāva ceļgalus un neizpratnē samirkšķināja acis.

Vai tad viņš neredz, kā esmu sagērbusies, ka tas nav parastais trikotāžas naktskreklis?

Ieva pārkārtojās tuvāk vīram.

– Nu? – viņš atrūca, visa uzmanība bija pievērta *RTL* kanāla raidījumam.

– Mīļais? – Ieva nočukstēja.

Vieglie rītasvārki atrisa paši. Kļuva karsti. No tā vien, ka smalkās veļas piepaceltās krūtis un atsegtais vēders pieskārs vīrieša kailajai mugurai. Viņa instinktīvi slidināja roku pār vīra atslābušo jostasvietu. Pulss dunēja Ievas pirkstu galos, kad tie tiecās aizsniegt ko vairāk.

– Celies, pampule! Jāiet brokastīs, ja negribam nokavēt izbraukšanu.

Ievas ausīs tas neizklausījās ne draudzīgi, ne labvēlīgi. Turklāt viņa īgņojās pati uz sevi – viņa nebija dzirdējusi modinātāju. Vai arī to pa miegam atspiedusi, vai arī to izdarījis Aldis.

Vīrs, cik varēja saskatīt caur aizlipušajiem plakstiņiem, bija jau pilnībā apģērbies, svaigi noskuvies un nedaudz piesārtis no pēcskūšanās losjona, kura smarža negaidīti asi iecirtās nāsīs. Tā atšķīrās no smaržas, kuru Ieva atcerējās. Mājās esot, viņa būtu pajautājusi, bet šorīt Ieva tikai nodomāja, ka tas noteikti ir vīramātes pirkums. Ievai nepatika spēcīgi un agresīvi aromāti, viņa deva priekšroku maigākām un ne tik uzbāzīgām smaržām. Un šorīt viņa ļoti jutīgi reaģēja uz visu kā pēc kārtīgas ballītes.

Paģiras bija, bet ne gluži fiziskas. Vīra balss, smarža, klātbūtne – tas viss atsauc atmiņā aizvadītās nakts notikumus, un Ieva gribēja tikai vienu – sarauties, satīties vēl ciešāk segā, bet vislabāk – kļūt nemanāma.

– Tu nāksi vai nenāksi? – Aldis stāvēja pie izejas. Neizskatījās, ka viņš grasās Ievu pagaidīt. – Nu, kā zini!

Durvis aizkrita. Tajā pašā mirklī Ieva pielēca sēdus.

Vai viņš ir apvainojies?

Kopš pašas pirmās ceļojuma dienas vīrs uzvedās vēl sliktāk nekā klimaksa mocīta sieviete – te viņam karsti, te auksti, te nepatika, kas citkārt bija patīcīgs, un otrādi. Pēc vakariņām ar sātīgo ķiploku zupu, knēdeļiem un gulašu, uzdzērot čehu alu, šķīta, ka Alda noskaņojums mainījās uz labo pusi. Bija ārkārtīgi patīkami uz klausīt līdzbraucēju sieviešu komplimentus par savu vīru.

Ieva vienmēr lepojās, ka ir Alda Zirņa sieva.

Viņu, protams, fascinēja Baibas emancipētais viedoklis, tomēr Ieva nespēja to līdz galam izprast. Viņai taču bija pienākumi, saistības, sirdsapziņa un, jā, arī draudzenes piesauktā vainas apziņa par visu, ko viņa neizdarīja vai darīja ne tā, kā citi no viņas gaidīja.

Ieva gribēja būt mīļa un laba ar visiem, izpatikt visiem, bet reizēm tam gluži vienkārši pietrūka spēka. Darbā nemitīgs stress; vīramāte jāaptekalē pēc gūžas implanta operācijas; Agates dzīvē uzradās Madars, kas Ievai nebija pieņemams; turklāt Aldis sāka slimot – te sirds, te mugura, te aizdomas par prostatas audzēju – ar vīru reizēm bija grūtāk nekā ar mazu bērnu.

Viņa pieteicās vīram līdzī pie ārsta, bet Aldis neļāva sievietei ne tuvu nākt poliklīnikai.

– Es neesmu kaut kāds tur invalīds! Man ir tikai zināma rakstura problēmas. Es taču neēju ar tevi pie sieviešu daktera, ko? Vienīgais, ko es no tevis prasīju – lūdzu, liec mani mierā!

Viņiem abiem jau sen nebija divdesmit. Kur nu! Meitai drīzumā būs divdesmit pieci, un paziņas ik pa laikam apjautājās, vai nav gaidāmi mazbērni. Ieva juta līdzī Alda veselības problēmām, respektēja tās, tāpat kā vīra nogurumu pēc garām darba dienām, apbraukājot tālākos objektus vai atgriežoties no vairāku dienu komandējuma.

Labas dienas mijās ar sliktām, viss gāja kā pa amerikāņu kalniņiem – te augšā, te lejā. Ieva mācījās būt pacietīga. Viņa iemācījās novērtēt tos retos, agros rītus, kad vīra spēki un gribēšana atgriezās.

Bet vakarnakt...

Ieva nespēja pabeigt iesākto domu. Nopūtas sekoja cita citai, un viņa tikai ar milzīgu piespiešanos izvilka sevi no gultas, iestūma dušā un, cik ātri vien spēja, centās sevi savest kārtībā. Labi, ka līdzī paņemts viss dekoratīvās kosmētikas arsenāls. Ne velti viņa kopā ar Baibu izgāja stilistu – vizāžistu paātrinātos kursus. Tagad Ieva prata uzzīmēt jaunu, jebkuru situāciju glābjošu seju. Blūze, svārki, bet pašapziņas celšanai – vakardienas seksīgā apakšveļa. Ievai pašai tā ļoti patika, un ne tikai tādēļ, ka tā bija bezdievīgi dārga.

Brokastu restorānā bija pilns ar cilvēkiem. Bariņš Tālo Austrumu cittautiešu strīdējās par pēdējiem cīsiņiem un bekonu. Ieva uzlika uz šķīvjā sieru, pāris tomāta daiviņas. Apetītes nebija.

Plašajā ēdamzālē viņa ātri vien uzmeklēja, kur apmetusies Zirņu ģimene. Pie galda sēdēja tikai Agate un Aldis. Pēc tukšajiem šķīvjiem Ieva saprata, ka vīrs ir nogaršojis visu viesnīcas restorāna piedāvājumu. Tagad viņš cīnījās ar jogurtā izmirkušū musli un izskatījās, ka taisās padoties. Agate dzēra tikai kafiju – melnu un rūgtu, meita parasti neēda brokastis.

Reizē ar Ievu pie galdiņa atgriezās arī Madars.

– Dabūju! – viņš priecīgi noblīkšķināja uz galda angļu brokastu porciju. – Kamēr tie tur grūstījās un kaut ko ņaudēja savā valodā, tikmēr es apgāju no otras puses un paņēmu.

– Labrīt visiem! Un labu apetīti! – Ieva centās izklausīties pēc iespējas mundrāka. Varbūt krūzīte espresso arī palīdzēs vairot možumu. Apņemšanos vajadzēja turpināt – nekādu pienu un cukuru!

– ‘brīt! ‘dies! – Agate nomurkšķēja, degunu iebāzusi kafijas krūzē.

– ‘dies! – Madars atsaucās ar pilnu muti.

– Cūkēdiens! – Aldis ar troksni atstūma neizēsto bļodu.

– Es taču teicu, ka tev negaršos, – piebilda Agate.

– Es ņemt vis’, ko var, kamēr tā tatāru – mongoļu orda nav pagrābusi.

– Tur atnesa vēl, – Ieva ieminējās, bet, uztvērusi vīra greizo skatienu, aprāvās.

Vienīgais, kurš no viņu četrotnes jutās omulīgi, bija Madars. Visi trīs Zirņi bija sapīkuši. Ieva zināja, par ko pati un, iespējams, arī vīrs, bet Agates rīta īgnums vēl bija noslēpums. Ilgāk pavērojot iepretī sēdošos jauniešus, pieņēmas spēkā nojauta, ka starp abiem aizvadītājā naktī izskrējis melns kaķis.

Vismaz kāds nekāds prieciņš šajā rītā.

Viņi brauca jau vairākas stundas. Gide kaut ko stāstīja par to Čehijas daļu, cauri kurai tūristu autobuss tuvojās Austrijas robežai, bet Ieva pat gribēdama nespēja uztvert faktu un gada skaitļu virknējumu. Turklāt Guna Vietniece runāja tik monotonā balsī, ka lielākā daļa ekskursantu pēc sātīgajām brokastīm bija iesnaudusies. Iesāņus sagriezies, gulēja, bet varbūt tikai izlikās arī Aldis. Ko savā *Aļaskā* darīja Agate un Madars, Ieva nemēģināja noskaidrot, jo šobrīd tam nebija nekādas nozīmes.

Viņa aizvēra acis, tēlodama, ka guļ tāpat kā pārējie, bet patiesībā slēpa asaras, kas krājās un krājās acu kaktiņos kā kļavu sulas seklos pavasara urbumos. Pa kādai lāsei klusi aizritēja pār vaigu, brīdi pakavējās zem zoda, tad apdedzināja blūzes izgriezumā tvīkstošo ādu. Ieva neaiztrauca sāļos pilienus, viņa baidījās pievērst blakussēdētāja uzmanību.

Benzīntankā, kurā viņi apstājās pirms Austrijas robežas, Ieva nesteidzās ieņemt vietu garajā rindā uz tualeti. Viņa vispirms apmeta vairākus lokus nelielajā stāvlaukumā, izpētīja veikaliņa plauktu piedāvājumu, tā arī nesaprazdama, uz ko īsti skatās, un tikai tad nostājās aiz sievietes, kura, kā Ieva atcerējās, bija no viņu autobusa. Taču, līdzko Ieva aizvēra aiz sevis tualetes durvis, pēdējās savaldīšanās prasmes izčākstēja.

Kāds atkārtoti un nu jau uzstājīgāk paraustīja durvju rokturi.

Šālējiet dillēs! Viņa nekur nekustēsies, kamēr nebūs rimušās neprātīgās elsas un asaru plūdi. Deguns aizlikts, sūrstēja lūpas un vaigi. *Sūda būsana!* Izbeidzās tualetes papīrs. Viņa devās pie izlietnes, lai noskalotu seju, un izbijās, ieraudzījusi sievieti, kas no spoguļa lūkojās pretī.

Ieva tecināja ūdeni tik ilgi, līdz tas kļuva pietiekami auksts, lai kaut nedaudz varētu atvēsināt kaistošās acis. Labi vismaz, ka skropstu tušas un acu ēnu paliekas bija asaru un izritinātā papīra ruļļa aizslaucītas.

Kā lai tādā izskatā tagad atgriežas autobusā?! Ja būs kaut kas jāpaskaidro, Ieva nebija droša, ka atkal nesāks raudāt. Bet vienu gan Ieva zināja pavisam noteikti – viņa nekad mūžā un nevienam nespēs izstāstīt rūgto asaru patieso cēloni.

Uzdevums nr. 3

Desmit lēnas un dziļas izelpas, tikai pēc tam Ieva sadūšojās pamest savu slēptuvi. Aiz tualetes durvīm gaidīja sieviete, kura nolamājās čehiski, bet varbūt poliski. Labi, ka ne latviski, Ieva nopriecējās, šobrīd nebūtu patīkami uzskriet virsū kādai no tautietēm.

Ieva izgāja ārā no benzīntanka un apstulba.

Kurā pusē stāvēja autobuss?!

Viņa gāja un gāja. Apgāja riņķi, ieraudzīja tālbraucēju kravas auto, pāris vieglās mašīnas, vienu nelielu busiņu, atgriezās pie degvielas uzpildes stacijas durvīm un sajuta, kā kaut kur dziļi vēderā sāk izplesties apledojušs.

Ieva ķēra pie kreisā sāna. Tur vajadzēja būt īpašajai jostas somai. Tur glabājās viss svarīgākais – skaidra nauda, bankas kartes, dokumenti un telefons.

Tukšums?

Viņa gribēja mesties atpakaļ uz tualeti, bet kājas neklausīja, ledainais stingums sasniedza arī tās. Ieva gara acīm ieraudzīja, kā noņem, jo tā traucē sēdēt, kā pieceļas un iestumj tik ļoti vērtīgo somiņu virs galvas autobusa bagāžas plauktā.

Ieva atslīga pret ēkas stikloto fasādi. Tik ļoti trīcēja ceļgali, ka viņa baidījās zaudēt līdzsvaru.

Viņi tūlīt atgriezīsies. Viņi vienmēr pārbauda, vai visi ir savā vietā. Viņi nevar aizbraukt bez manis! Un ja nu neatgriežas?

Ievas prāts mēģināja tikt galā ar pretrunīgajām domām.

Nu nē, tā taču nenotiek! Kāds tūlīt pateiks, ka viņas nav. Kāds pieprasīs atgriezties pēc viņas. Viņi nepametīs viņu! Un ja nu tomēr?!

Baiļu spazmas sagrāba diafragmu, un Ieva tik tikko spēja ievilkt elpu.

Minūtes ritēja lēni kā sasalušas. Tikmēr benzīntanka stāvvietā iegriezās autobuss, bet tas nebija viņējais, turklāt brauca pretējā virzienā. Cilvēki steidzās uz tualetēm, pēc sarunvalodas izklausījās, ka tie ir lietuvieši.

Ieva palika stāvam savā sargpostenī. Viņa gaidīja. Pacietīgi.

Aizbrauca trīs kravas furgoni, divi iegriezās vietā. Piebrauca, uzpildījās un aizbrauca vieglās mašīnas. Lietuviešu autobuss izgriezās uz šosejas. Cilvēki gāja Ievai garām. Neviens nepievērsa sievietei ne vismazāko uzmanību.

Pēc manis neviens neatgriezīsies. Es esmu palikusi viena. Pavisam viena svešā vietā.

Ieva vairs nejuta kājas. Viņa palēnām šļūca lejup gar benzīntanka stikla sienu.

– Vai varu tev palīdzēt?

Tik daudz Ieva angļiski saprata un paskatījās augšup.

Viņu uzrunāja vīrietis, gadus trīsdesmit jauns, ar brillēm un kuplu, nevaldāmi sprogainu matu rotu. Ievas acis kā pie glābšanas riņķa pieķērās vārda plāksnītei pie jaunā cilvēka krūtīm. Stefans. Tātad vietējais, strādā benzīntankā – to viņas pamirušais prāts spēja izlobīt.

– Vai tu runā angļiski? – Stefans turpināja izvaicāt, palīdzot Ievai piecelties. – Vāciski? Varbūt krievu valodā?

Viņa māja ar galvu. Ieva vēl skolas gados bija apguvusi vācu valodu, angļu kursus uzsākusi un pametusi vairākas reizes, un kurš gan viņas vecumā nezināja krievu valodu. Tieši tajā, tiesa gan, ar briesmīgu akcentu Stefans turpināja izvaicāšanu.

– Tu braukt ekskursija? Aizbraukt bez tu?

Ieva apstiprinoši māja.

– Kāpēc tu nezvanīt? – Stefans brīnījās. – Es tevi vērot. Ko tu gaidīt?

– Man nav telefona. Palika autobusā. Viss palika! Man nav nekā! – Ieva noplātīja tukšās rokas un saklausīja nervozus smieklus. Smējās viņa pati.

– *Scheisse!*³ – Stefans nolamājās un, izvīlčis no kabatas jaunākā modeļa viedtālruni, sniedza to Ievai. – Ņemt! Zvanīt!

Ievu aizkustināja tāds nesavtīgums. Iesākumā viņa apmuls, svešs telefons tomēr ir svešs, bet Stefans pacietīgi ierādīja, kā rīkoties.

Ieva, mirkli skatījusies uz ekrānā izgaismoto tastatūru, pacēla izmisušu skatienu pret jauno vīrieti, kas bija pieklājīgi atgājis nostāk.

– Problēma?

– Ne–e, tas ir, jā. Es... man nav... es nezinu nevienu numuru!

– *Scheisse!* – Stefans vēlreiz novilkā caur zobiem un aizsprauda aiz auss cigareti. Viņš atlika nodomu atiet nostāk, lai uzsmēķētu, jo vajadzēja palīdzēt svešinieci. – Nevienu? Pavisam? – viņš pārjautāja.

– Tikai savu.

– Tad zvanīt!

– Bet... – Ieva gribēja iebilst, taču pirksti jau spieda vienīgo iegaumēto ciparu virkni.

¹ Tiksimies vēlāk! (angļu val.)

² Vecums nav nekāds prieks (krievu val.)

³ Sūda būšana! (vācu val.)